

UZBEKISTAN

1. Podstawowe informacje

powierzchnia	448,9 tys. km ²
ludność:	36,4 mln osób
podział administracyjny	1 republika autonomiczna (Karakalpakstan), 12 obwodów, miasto o znaczeniu republikańskim (Taszkent)
stolica	Taszkent
ustrój polityczny	republika prezydencka
waluta	uzbecki sum (UZS)
język urzędowy	uzbecki (państwowy), karakałpacki (regionalny)
skład etniczny	Uzbecy (83,8%), Tadźycy (4,8%), Kazachowie (2,5%), Rosjanie (2,3%), Karakałpacy (2,2%)
religia	islam (ok. 90%), chrześcijaństwo (ok. 8%)
głowa państwa (Prezydent):	Shavkat Mirziyoyev (od grudnia 2016 r.)
premier	Abdulla Aripov
wicepremier, minister gospodarki i finansów	Dżamszid Kuczkarov
minister inwestycji, przemysłu i handlu	Laziz Kudratov
minister spraw zagranicznych	Bahtior Saidov
ambasador Uzbekistanu w Polsce	Bakhrom Babaev
ambasador Polski w Uzbekistanie	Radosław Gruk

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (prognoza)
PKB (w mld USD) ^a	80,8	85,7	85,7	61,0	52,6	59,9	60,2	69,6	80,4	92,3
PKB na 1 mieszkańca (tys. USD) ^a	2,65	2,76	2,71	1,9	1,61	1,8	1,78	2,01	2,28	2,56
PKB (wzrost w %) ^a	6,9	7,2	5,9	4,4	5,4	5,7	2,0	7,4	5,7	5,3
Inflacja (w %) ^a	9,1	8,5	8,8	13,9	17,5	14,5	11,2	10,0	12,3	11,8
Bezrobocie (w %) ^b	5,1	5,2	5,2	5,8	9,3	9,0	10,5	9,6	8,9	8,4

Eksport (w mld USD) ^b	13,5	12,5	12,1	12,6	14,0	17,5	15,1	16,7	19,3	-
Import (w mld USD) ^b	14,0	12,4	12,1	14,0	19,4	24,3	21,2	25,5	30,7	-
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (w mld USD ^c)	6,2	7,1	8,7	10,0	9,0	9,6	10,3	11,3	13,6	-

Źródło: a) Międzynarodowy Fundusz Walutowy, b) Państwowy Komitet Statystyczny Republiki Uzbekistanu, c) Centralny Bank Republiki Uzbekistanu (na koniec roku).

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Uzbekistan jest republiką prezydencką. Głową państwa jest Prezydent Republiki Uzbekistanu (od 14 grudnia 2016 r. Shavkat Mirziyoyev).

Uzbekistan jest członkiem ponad 100 organizacji międzynarodowych i rozwija relacje w ramach różnych struktur współpracy wielostronnej. Członkostwo w ważniejszych ugrupowaniach międzynarodowych – ONZ, Bank Światowy (BŚ), WNP, Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), OBWE, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR), MOP i regionalnym – Szanghajska Organizacja Współpracy (członkowie: Kazachstan, Federacja Rosyjska, Chiny, Kirgistan, Tadżykistan, Uzbekistan). Od końca 2016 r. Uzbekistan intensyfikuje współpracę z międzynarodowymi organizacjami. W listopadzie 2018 roku Uzbekistan został członkiem Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM). Obserwowana jest intensyfikacja współpracy z międzynarodowymi finansowymi instytucjami takimi jak: Azjatycki Bank Rozwoju (ADB), BŚ, MFW, EBOR, Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych (ABII), Europejski Bank Inwestycyjny (EIB).

W 2013 r. Uzbekistan podpisał protokół o przystąpieniu do Strefy Wolnego Handlu WNP (ratyfikowany w I połowie 2014 r.).

Od grudnia 2020 r. Uzbekistan uzyskał status obserwatora w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej (należą: Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja).

W 2017 r. Uzbekistan wznowił proces ubiegania się o członkostwo w WTO.

W kwietniu 2021 r. Uzbekistan uzyskał status beneficjenta systemu preferencji UE GSP+.

Uzbekistan posiada bogate zasoby, w tym m.in. gazu ziemnego, złota, miedzi, uranu, a ponadto ropy naftowej, srebra, cynku, ołowiu, wolframu, molibdenu, rud żelaza i in.

W ostatnich latach następował rozwój gospodarczy Uzbekistanu w tempie ponad +5% PKB (w 2019 r. wzrost PKB o +5,7). Podstawowym czynnikiem wzrostu były inwestycje (w 2019 r. wzrost o +28,6%). Według danych oficjalnych w 2019 r. produkcja przemysłowa wzrosła o +6,4%, a budownictwo o +11,8%. W Uzbekistanie występuje relatywnie wysoka inflacja (15,2% w 2019 r.).

Pandemia koronawirusa skutkowałą ograniczeniem aktywności gospodarczej, spowodowała konieczność podjęcia działań wspierających gospodarkę oraz weryfikacji prognoz gospodarczych.

W Uzbekistanie związku z pandemią podjęto szereg działań kwarantannowych (m.in. zamknięto granice i miejsca publiczne, ograniczono aktywność w poszczególnych miastach i regionach, zakazano

impres masowych i in.). Wsparto przedsiębiorców m.in. MŚP, transport, turystyka, handel zagraniczny i in. (ulgi podatkowe i kredytowe); utworzono fundusz anty kryzysowy i in.

W 2020 r. PKB Uzbekistanu wzrósł o +1,9%, produkcja przemysłowa wzrosła o +0,9%, budowlana o +9,5%, rolnictwo o +2,9%, handel detaliczny wzrósł o +5,7%). Z kolei inwestycje w kapitał podstawowy spadły o -4,4%. Inflacja wyniosła 11,1%.

W 2021 r. PKB Uzbekistanu wzrósł o +7,4%, produkcja przemysłowa o +8,7%, rolnicza o +4%, budowlana o +6,8%, inwestycje w kapitał podstawowy o +5,2%, handel detaliczny o +12%. Inflacja wyniosła ponad 10%.

W 2022 r. (wg danych oficjalnych) PKB wzrósł o +5,7%, produkcja przemysłowa o +5,2%, rolnicza o +3,6%, budownictwo o +6,6%, handel detaliczny o +12,3%, inflacja wyniosła 12,3%.

W styczniu – czerwcu 2023 r. PKB Uzbekistanu wzrósł o +5,6%, produkcja przemysłowa o +5,6%, rolnicza o +3,8%, inwestycje w kapitał podstawowy zwiększyły się o +7,9%, produkcja budowlana o +4,8%, handel detaliczny o +6,9%, a inflacja w czerwcu 2023 r. wyniosła 9%.

Począwszy od uzyskania niepodległości w 1991 r. w Republice Uzbekistanu wprowadzane były reformy strukturalne. W 2001 r. kraj ten uzyskał znaczną międzynarodową pomoc rozwojową i kredytową – co w połączeniu z pomocą ekspercką MFW pozwoliło na ożywienie gospodarki uzbeckańskiej.

Od 2017 r. obserwowany jest proces wprowadzania reform mających na celu aktywizację działalności gospodarczej w kierunku przyciągania zagranicznych inwestycji i kredytów, poprawy klimatu inwestycyjnego i otoczenia biznesu, pozyskiwania grantów oraz zwiększanie eksportu.

W lutym 2017 r. przyjęto Strategię Rozwoju na lata 2017 – 2021 (Dekret Prezydenta Uzbekistanu nr UP-4947 z 7.02.2017 r.), która określiła pięć priorytetowych sfer rozwoju państwa – doskonalenie systemu państwowego i społeczeństwa; wzmocnienie praworządności i reformę systemu sądowniczo-prawnego; rozwój i liberalizację gospodarki; rozwój sfery społecznej; zapewnienie bezpieczeństwa, harmonii stosunków międzyetnicznych oraz tolerancji religijnej, a także wdrażanie zrównoważonej, dwustronnie korzystnej i konstruktywnej polityki zagranicznej. Strategia działań na lata 2017 – 2021 określiła priorytety rozwoju i liberalizacji gospodarki. Kierunki rozwoju gospodarczego, to:

- wzmocnienie stabilności makroekonomicznej (utrzymanie dynamiki wzrostu, stabilności waluty narodowej, liberalizacja rynku walutowego, stabilność cen, zbilansowanie budżetu),
- poprawa konkurencyjności gospodarki Uzbekistanu na rynkach międzynarodowych (modernizacja i dywersyfikacja oraz zwiększenie potencjału eksportowego; wzrost inwestycji – w ciągu 5 lat realizacja 649 projektów przemysłowych w ramach 8 programów sektorowych o wartości 40 mld USD ze znacznym udziałem BIZ);
- reforma rolnictwa i zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego Uzbekistanu (optymalizacja zasiewów, stopniowe zmniejszanie upraw bawełny i rozszerzenie areału warzyw, roślin strączkowych i pastewnych, tworzenie intensywnych sadów i winnic, wzrost eksportu rolnictwa);
- poprawa efektywności sektora bankowego Uzbekistanu i innych instytucji infrastruktury rynkowej.

Polityka Uzbekistanu jest nastawiona m.in. na zwiększenie lokalizacji produkcji o +20% w okresie dwóch lat oraz pogłębienie przetwórstwa bogactw naturalnych i płodów rolnych, w tym molibdenu,

gazu ziemnego, cynku, miedzi, warzyw i owoców, przędzy. Są to potencjalne sektory dla współpracy polskich przedsiębiorców.

We wrześniu 2017 r. przyjęty został dokument „O priorytetowych kierunkach polityki walutowej”, który wprowadził zasadę określania kursu waluty krajowej (suma) do walut obcych na podstawie mechanizmów rynkowych oraz ułatwienia w konwertacji na waluty wymienne i stopniowe zmniejszanie poziomu obowiązkowej odsprzedaży państwu wpływów walutowych podmiotów gospodarczych z eksportu wybranych towarów i usług. Władze Uzbekistanu przeprowadziły liberalizację rynku walutowego - uwolniono kurs walutowy oraz wprowadzono możliwość zakupu dla celów biznesowych i prywatnych nieograniczonych ilości walut zagranicznych po kursie rynkowym. Działania te zasadniczo zwiększyło zainteresowanie zagranicznych przedsiębiorców rynkiem uzbeckim.

W styczniu 2018 r. przeprowadzono szereg reform w zakresie rozwoju przedsiębiorczości (m.in. uproszczenie systemu podatkowego, dwuletnie moratorium na kontrole biznesu).

We wrześniu 2018 r. rząd Uzbekistanu przyjął Strategię innowacyjnego rozwoju (określono cele według 81 wskaźników, które mają być osiągnięte do 2030 r.).

W październiku 2018 r. nastąpiła kontynuacja reform gospodarczych (m.in. uproszczenie procedur celnych i określona obniżka importowych stawek celnych; reforma podatkowa; reforma trybu pozyskiwania działek ziemskich i regulowania w budownictwie; reformy w sektorze energetycznym; stworzenie jednolitego kodeksu inwestycyjnego).

Prowadzona jest restrukturyzacja przedsiębiorstw państwowych oraz odchodzenie od monopolów eksportowych (np. zniesienie monopolu na eksport owoców i warzyw).

W 2017 r. rozpoczęto prywatyzację (540 przedsiębiorstw), która jest aktualnie kontynuowana (założeniem jest zasadnicze zmniejszenie udziału państwa w gospodarce). Państwo dominuje w takich branżach jak sektor wydobywczy, chemiczny, transport i komunikacja oraz maszynowy.

Podjęte zostały działania m.in. w zakresie opracowania ośmiu aktów prawnych: o międzynarodowym handlowym arbitrażu, działalności zawodowej (zatrudnieniu), służbie dyplomatycznej, działalności ubezpieczeniowej, normatywno-prawnych aktach, nowej redakcji kodeksu pracy i podatkowego.

W Uzbekistanie realizowana była „Mapa drogowa” na lata 2019-2021 dotycząca kluczowych reform strukturalnych, w tym w odniesieniu do sektora finansów. Planowane znaczące inwestycje i wydatki państwa z zaangażowaniem kredytów międzynarodowych.

Uzbekistan zajął 69 miejsce w rankingu **Doing Business 2020** (awans o 7 pozycji). Relatywnie wysokie oceny Uzbekistan uzyskał w zakresie warunków podejmowania biznesu (8 pozycja), realizacji kontraktów (22 pozycja). Z kolei relatywnie niższe oceny dotyczyły procedur handlu zagranicznego (152 pozycja), pozwoleń budowlanych (132 pozycja) oraz procedur związanych z niewypłacalnością (100 pozycja). Jednocześnie władze Uzbekistanu wskazały na ambitne plany osiągnięcia 20 miejsca w rankingu do 2022 roku.

Brytyjski tygodnik „The Economist” uznał Uzbekistan za lidera reform gospodarczych w 2019 r.

W zakresie rozwoju **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** Uzbekistan zajmował w 2017 roku 95 miejsce w rankingu ICT Development Index (IDI) opracowanym przez United Nations International Telecommunication Union. Zgodnie z przyjętą przez władze Uzbekistanu Strategią Innowacyjnego Rozwoju na lata 2019 – 2021 opracowaną we współpracy z UNDP do 2030 r. Uzbekistan planuje wejść do pierwszej 50 państw w rankingu Globalnego Indeksu Innowacyjności (Global Innovation Index, GII)

przygotowywanego przez Cornell University, INSEAD, World Intellectual Property Organization (WIPO).

Uzbekistan intensyfikuje **współpracą handlową z zagranicą**.

Według statystyki Uzbekistanu, w **2021 r. wymiana handlowa Uzbekistanu z zagranicą** wyniosła 42,1 mld USD (wzrost o +16% w porównaniu z 2020 r.)

W 2021 r. **eksport** towarów i usług Uzbekistanu wyniósł 16,6 mld USD (wzrost o +10%), w tym eksport towarów 10,0 mld USD, eksport złota 4,1 mld USD, eksport usług 2,5 mld USD. W strukturze eksportu Uzbekistanu ważną rolę odgrywają m.in.: złoto (24,7%), usługi (15,3%), bawełna i wyroby (11,6%), artykuły rolno – spożywcze (8,3%), metale/miedź i wyroby (7%), wyroby chemiczne (6,8%), produkty mineralne/paliwa (5,5%). Głównymi odbiorcami towarów eksportowanych przez Uzbekistan w 2021 r. były Chiny (15,2%), Rosja (12,4%), Turcja (10,2%), Kazachstan (7,1%), Kirgistan (4,8%), Afganistan (3,9%), Tadżykistan (3,0%). Największe dostawy produkcji włókienniczej Uzbekistan zrealizował w 2021 roku na rynki: Rosji (910,7 mln USD), Chin (636,3 mln USD), Turcji (461,1 mln USD), Kirgistanu (401,1 mln USD) oraz Polski (65,6 mln USD).

W 2021 r. **import** towarów i usług Uzbekistanu wyniósł 25,5 mld USD (wzrost o +20,4%), w tym import towarów 23,7 mld USD, import usług 1,7 mld USD. W strukturze importu Uzbekistanu przeważają: maszyny i urządzenia (32,4%), towary przemysłowe/w tym wyroby z metali i farmacja (18,5%), wyroby przemysłu chemicznego (14,3%), artykuły rolno-spożywcze/w tym zboża (9,9%), usługi (6,8%), produkty mineralne/paliwa (6,1%). Głównymi dostawcami towarów do Uzbekistanu w 2021 r. były: Rosja (21,4%), Chiny (19,3%), Kazachstan (10,8%), Korea Południowa (7,2%), Turcja (6,7%), Niemcy (2,7%), Turkmenistan (2,7%).

Największe dostawy maszyn i urządzeń na rynek uzbeckistański w 2021 r. zrealizowały: Chiny – 2.725 mln USD (33%), Korea Południowa – 1.246 mln USD (15,1%), Rosja – 894 mln USD (10,8%), a także Turcja (821 mln USD) i Niemcy (339 mln USD).

W 2022 r. wymiana handlowa Uzbekistanu z zagranicą wyniosły 50 mld USD (wzrost o +18,6% w porównaniu z 2021 r.). Największy udział w obrotach posiadały: Rosja (18,6%), Chiny (17,8%), Kazachstan (9,2%), Turcja (6,4%), Korea Południowa (4,7%). Polska zajmowała 19 pozycję wśród partnerów handlowych Uzbekistanu (czwartą w Europie – po Niemczech, Litwie i Włoszech).

Eksport towarów i usług Uzbekistanu w 2022 r. stanowił ok. 19,3 mld USD (wzrost o ok. +16%). Największymi pozycjami w strukturze eksportu były: towary przemysłowe (23%), złoto (21,3%), usługi (20,5%), artykuły rolno – spożywcze (8,4%), wyroby chemiczne (6,7%), produkty mineralne (6,3%). Największymi odbiorcami towarów i usług z Uzbekistanu były: Rosja (15,9%), Chiny (13,0%), Turcja (7,8%), Kazachstan (7,1%), Kirgistan (5,1%). Wśród odbiorców produkcji włókienniczej z Uzbekistanu Polska zajmowała 6 pozycję w świecie oraz 1 w Europie.

Import towarów i usług Uzbekistanu w 2022 r. stanowił 30,7 mld USD (wzrost o +20,4%). Największymi pozycjami w strukturze importu były: środki transportu i urządzenia (31,4%), towary przemysłowe (18,8%), wyroby chemiczne (13,8%), artykuły rolno – spożywcze (11,1%), usługi (8,2%), produkty mineralne (5,8%). Największymi dostawcami towarów i usług do Uzbekistanu były: Chiny (20,9%), Rosja (20,2%), Kazachstan (10,6%), Korea Południowa (7,5%), Turcja (5,6%), Niemcy (3,5%).

W styczniu – czerwcu 2023 r. obroty handlowe Uzbekistanu z zagranicą wynosiły 35 mld USD (wzrost o +23,3% w porównaniu z analogicznym okresem 2022 r.). Największy udział w handlu z tym krajem posiadały: Chiny (19%), Rosja (15%), Kazachstan (7%), Turcja (5,3%), Korea Południowa (3,6%).

W styczniu – czerwcu 2023 r. eksport towarów i usług Uzbekistanu wynosił 15 mld USD (wzrost o +31%). Przeważał eksport złota (37,7%), a ponadto usług (19,6%), wyrobów chemicznych (16,3%), artykułów rolno – spożywczych (7,5%), produktów mineralnych (3,6%). Eksport kierowany był m.in. do: Rosji (11%), Chin (10,2%), Turcji (5,6%), Kazachstanu (5,4%), Afganistanu (3,1%), Kirgistanu (3,1%).

W styczniu – czerwcu 2023 r. import towarów i usług do Uzbekistanu wynosił 20 mld USD (wzrost o +18,1%). Największy udział w imporcie miały środki transportu i urządzenia (37,6%), towary przemysłowe (16,9%), wyroby chemiczne (13,5%), artykuły rolno – spożywcze (10,3%), produkty

mineralne (6,9%), usługi (6,3%). Największymi dostawcami do Uzbekistanu w tym okresie były: Chiny (26,8%), Rosja (18,1%), Kazachstan (8,4%), Korea Południowa (6,2%), Turcja (5,1%), Niemcy (2,8%), Brazylia (2,1%).

W najbliższych latach zakłada się utrzymanie wzrostowej dynamiki importu Uzbekistanu (głównie dostawy na infrastrukturę i modernizację przemysłu i innych sektorów gospodarki), co świadczy o utrzymaniu się popytu tego kraju na towary z zagranicy.

Według danych Narodowego Banku Uzbekistanu (NBU), wg stanu na 1.01.2023 r. **bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) w Uzbekistanie** wynosiły 13,6 mld USD (wg stanu na 1.04.2023 r. ich poziom ukształtował się na poziomie 13,5 mld USD).

Według danych NBU, w 2021 r. napływ BIZ do Uzbekistanu wynosił 2,3 mld USD, a w 2022 ok. 2,5 mld USD.

Ocenia się, że najwięcej inwestycji w Uzbekistanie (2022) pochodziło z Rosji (20,3%), Chin (16,4%), Turcji (10,1%), Niemiec (6%), Arabii Saudyjskiej (6%), USA (3,8%). Z kolei w I kwartale 2023 r. (wg danych statystycznych Uzbekistanu) najwięcej inwestycji i kredytów zagranicznych pochodziło z Chin (19,9%), Rosji (15,7%), Arabii Saudyjskiej (13,5%), Turcji (6,1%), Cypru (5,4%), Niemiec (3,3%), Szwajcarii (3%), Singapuru (2,9%), Hongkongu (2,8%), Wielkiej Brytanii (2,7%).

W latach 2023 – 2024 planowana jest realizacja projektów inwestycyjnych w Uzbekistanie z zaangażowaniem BIZ w wysokości 7-8 mld USD rocznie, w tym najwięcej w sektorze geologii, energetyki i przemysłu bazowego.

Według danych (NBU), wg stanu na 1.01.2023 **bezpośrednie inwestycje Uzbekistanu za granicą** wynosiły 202 mln USD (a wg stanu na 1.04.2023 ich poziom ukształtował się na poziomie 210,4 mln USD).

W Uzbekistanie następuje szybki rozwój **turystyki**. Polityka władz ukierunkowana na przyciąganie turystów – od lutego 2019 r. zniesiono obowiązek wizowy na pobyty do 30 dni dla obywateli 45 państw, w tym z Polski. Wydawnictwo Lonely Planet uznało Uzbekistan za najatrakcyjniejszy kierunek podróży w 2020 r. Pandemia koronawirusa wpłynęła negatywnie na sektor turystyczny Uzbekistanu w 2020 r. W I połowie 2023 r. wjechało do Uzbekistanu w celach turystycznych 3,7 mln osób (przeważali turyści z państw Azji Centralnej: 81%).

4. Wymiana handlowa z Polską

Wymiana handlowa Polski i Uzbekistanu w latach 2014-2022

	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r	mln USD	% r/r
Eksport	136,3	-7,8	110,7	-18,8	87,1	-21,3	78,7	-9,6	187,6	+138,4	180,6	-3,8	168,0	-6,9	199,4	+18,6	302,6	+51,8
Import	31,0	+20,1	29,2	-5,6	34,8	+19,0	52,1	+49,8	54,1	+3,7	53,3	-1,4	72,0	+35,1	104,9	+45,6	170,5	+62,5
Obroty	167,3	-3,7	139,9	-16,4	121,9	-12,9	130,8	+7,4	241,7	+84,7	233,9	-3,2	240,0	+2,6	304,3	+26,7	473,1	+55,5
Saldo	105,3		81,4		52,3		26,6		133,5		127,3		96,0		94,5		132,1	

Źródło: GUS

W latach 2013 – 2017 występował spadek polskiego eksportu (z 147,9 mln USD w 2013 r. do 78,7 mln USD w 2017 r.) w rezultacie czynników gospodarczo-biznesowych w Uzbekistanie. W 2017 r. polski eksport wynosił 78,7 mln USD (spadek -9,6% r/r).

Relatywnie niewielki, ale wzrastający był import z Uzbekistanu (w 2017 r. 52,1 mln USD; wzrost +49,8% r/r).

W 2018 r. nastąpiła zmiana tendencji - wzrost polskiego eksportu wyniósł +138,4% (187,6 mln USD), przy utrzymującym się (na niższym poziomie) wzroście importu +3,7% (54,1 mln USD).

Po intensywnym wzroście handlu w 2018 r. o +85%, w tym polskiego eksportu o +138,4% (najszybszy wzrost wśród krajów wschodnich), w 2019 r. polsko-uzbecka wymiana handlowa w ujęciu dolarowym zmniejszyła się o -3,2% (233,9 mln USD), w tym polski eksport spadł o -3,8% (180,6 mln USD), polski import spadł -1,4% (53,3 mln USD).

W 2020 r. obroty handlowe Polski z Uzbekistanem wyniosły 240,0 mln USD (wzrost o +2,6%), w tym polski eksport 168,0 mln USD (spadek o -6,9%), polski import 72,0 mln USD (wzrost o +35,1%).

W latach 2021 – 2022 utrzymywał się wzrost wymiany handlowej z Uzbekistanem zarówno po stronie eksportu, jak i importu.

W 2022 r. wymiana handlowa z Uzbekistanem zwiększyła się o +55,5% (w porównaniu z 2021 r.) i wynosiła 473,1 mln USD.

W 2022 r. polski eksport do Uzbekistanu zwiększył się o +51,8% (wynosił 302,6 mln USD). Największy udział w eksporcie miały:

- maszyny i urządzenia: 56% (169,6 mln USD; wzrost o +63,1% w porównaniu z 2021 r.). Największe pozycje w danej grupie - wyroby motoryzacyjne (ciągniki, przyczepy/naczepy, komponenty motoryzacyjne i in.); piece elektryczne przemysłowe; urządzenia do rozdziały energii elektrycznej; aparatura filtrująca, maszyny i urządzenia górnicze, włókiennicze, rolnicze, a także klimatyzatory, pompy i in.;
- wyroby przemysłu chemicznego i tworzywa sztuczne: 17,6% (53,3 mln USD; wzrost o +53,6%). Największe pozycje – tworzywa i wyroby z tworzyw sztucznych, kosmetyki, farmacja, barwniki;
- artykuły rolno – spożywcze: 13,6% (41,3 mln USD; wzrost o +16,3%). Największe pozycje – mięso drobiowe, preparaty do karmienia zwierząt, owoce/jabłka, skrobia ziemniaczana, ekstrakt słodowy, przetwory warzywne.

W 2022 r. polski import z Uzbekistanu zwiększył się o +62,5% (wynosił 170,5 mln USD). Największy udział w imporcie miały:

- wyroby przemysłu lekkiego: 44,3% (75,5 mln USD; wzrost wartości o +21,6% w porównaniu z 2021 r.) – największą pozycją w danej grupie była bawełna/artykuły z bawełny (głównie przędza i tkaniny bawełniane),
- wyroby przemysłu chemicznego i tworzywa sztuczne: 39,8% (67,9 mln USD; wzrost o +140%). Największe pozycje w danej grupie – nawozy (mocznik, chlorek potasu, wieloskładnikowe), polietylen, in.

Ponadto w imporcie występowały mniejsze wartościowo pozycje, w tym metale i wyroby z metali: 11,7 mln USD (6,9% importu; ponad 10-krotny wzrost dostaw; głównie wyroby walcowane), artykuły rolno – spożywcze: 5,5 mln USD (3,2% importu; spadek dostaw o -15,4%).

W styczniu - sierpniu 2023 r. obroty handlowe Polski z Uzbekistanem (w ujęciu dolarowym) w porównaniu z analogicznym okresem 2022 r. wzrosły o +60% (427,3 mln USD), w tym **polski eksport** zwiększył się o +78% (302,7 mln USD), **polski import** wzrósł o +28,3% (124,6 mln USD).

W polskim eksporcie przeważały:

- **maszyny i urządzenia** 52,8% (159,8 mln USD; wzrost o +64,4%) – największymi pozycjami były wyroby przemysłu motoryzacyjnego (50% w grupie; m.in. ciągniki, przyczepy/naczepy, części

i komponenty, samochody ciężarowe), a ponadto urządzenia sterujące z programowalną pamięcią, maszyny rolnicze i urządzenia do przetwórstwa spożywczego, niektóre narzędzia z silnikiem elektrycznym i in.

- wyroby przemysłu chemicznego i tworzywa sztuczne 21,4% (64,7 mln USD; wzrost o +119,3%), w tym farmacja (36,5% w grupie), kosmetyki (27,4% w grupie), tworzywa sztuczne (11,4%).
- artykuły rolno – spożywcze 14,9% (45,1 mln USD; wzrost o +95,2%), w tym dostarczane były m.in. mięso drobiu, wyroby czekoladowe, przetwory dla niemowląt, preparaty do karmienia zwierząt, materiały nasadzeniowe, przetwory warzywne (w tym ziemniaki gotowane zamrożone), jabłka.

W polskim imporcie przeważały:

- wyroby przemysłu chemicznego i tworzywa sztuczne 54,7% (68,2 mln USD; wzrost o +144,4%), w tym zdecydowanie przeważały nawozy: 47% łącznego importu z Uzbekistanu (w tym chlorek potasu stanowił 57%, mocznik 22%, azotan amonowy 11,6%). Ponadto importowany był m.in. polietylen (14,2% w grupie).
- wyroby przemysłu lekkiego 32% (39,9 mln USD; spadek o -25%), głównie bawełna (87,5% w grupie).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Działalność inwestycyjna firm polskich w Uzbekistanie nie jest znacząca. W kraju tym zarejestrowane są 44 firmy z udziałem kapitału polskiego, w tym 27 wspólnych przedsiębiorstw, które funkcjonują w branżach: budowlanej, hodowlanej, maszyn i urządzeń, aparatury medycznej i farmacji, wyrobów z tworzyw sztucznych, outsourcingu. Dodatkowo, na rynku działa 15 uzbeckańskich firm partnerskich, będących oficjalnymi przedstawicielami polskich podmiotów gospodarczych.

Według danych NBP na koniec 2022 r. polskie BIZ w Uzbekistanie wynosiły 4,1 mln USD (na koniec 2021 r. kształtowały się na poziomie 2,8 mln USD).

Brak uzbeckańskich projektów inwestycyjnych w Polsce.

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Do umów regulujących polsko-uzbeckańską współpracę gospodarczą należą między innymi:

- Umowa o partnerstwie i współpracy pomiędzy Wspólnotami Europejskimi i ich krajami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony, podpisaną we Florencji w dniu 21 czerwca 1996 r. (Polska stała się stroną tej umowy 1 maja 2004 r.). Podjęte zostały rozmowy pomiędzy Unią Europejską i Uzbekistanem w sprawie zawarcia nowej umowy o wzmocnionej współpracy (Enhanced Partnership and Cooperation Agreement – EPCA). W kwietniu 2021 r. Uzbekistan uzyskał status beneficjenta systemu preferencji UE GSP+;
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Uzbekistanu o współpracy gospodarczej, podpisaną 2 października 2007 r. w Taszkencie (MP z 2008 r. nr 82, poz. 721),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Uzbekistanu o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji, podpisaną w Warszawie w dniu 11 stycznia 1995 r. (Dz. U. 1995, nr 116 poz. 561),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Uzbekistanu w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania

w zakresie podatków od dochodu i majątku, podpisaną w Warszawie w dniu 11 stycznia 1995 r. (Dz. U. 1995, nr 116 poz. 559),

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Uzbekistanu o udzieleniu kredytu o pomocy wiązanej (M.P. 2004 nr 1 poz 14),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Uzbekistanu o udzieleniu kredytu (MP z 2004 r. poz. 12),
- Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Uzbekistanu o międzynarodowych przewozach drogowych z 10 lipca 2003 r. (M.P.2004 r. Nr 23 poz. 400),
- Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Uzbekistanu o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach celnych z dnia 10 lipca 2003 r. (Dz.U. z 2006 r., Nr 195, poz. 1438),
- Umowa o współpracy turystycznej pomiędzy Polską Organizacją Turystyczną a „Uzbekturismem” z dnia 10 lipca 2003 r.,
- Memorandum o współpracy pomiędzy Krajową Izbą Gospodarczą Rzeczypospolitej Polskiej a Izbą Przemysłowo-Handlową Republiki Uzbekistanu z dnia 31 stycznia 2011 r.,
- Memorandum o wzajemnym porozumieniu o współpracy pomiędzy Polską Agencją Inwestycji Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej a Agencją ds. Inwestycji Zagranicznych Republiki Uzbekistanu z 17 listopada 2008 r.,
- Porozumienie o współpracy między Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości a Izbą Przemysłowo-Handlową Republiki Uzbekistanu z 4 kwietnia 2013 r.,
- Porozumienie o współpracy między Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych SA i Towarzystwem Ubezpieczeniowym "Uzbekinvest" z 6 lipca 2010 r.

B) Warunki dostępu do rynku

W celu przyspieszenia rozwoju Uzbekistanu, 2019 rok został ogłoszony „Rokiem aktywnych inwestycji i rozwoju społecznego”.

Dekret Prezydenta Uzbekistanu z 17.01.2019 r. Nr UP-5635 „O państwowym programie realizacji Strategii działań w pięciu priorytetowych kierunkach rozwoju Republiki Uzbekistan w latach 2017-2021 w „Roku aktywnych inwestycji i rozwoju społecznego” stworzył podstawy utworzenia w tym kraju Funduszu Inwestycji Bezpośrednich (m.in. w celu kreowania korzystnego klimatu inwestycyjnego, promocji potencjału inwestycyjnego Uzbekistanu). Powstała także Rada Ekspertcka przy Prezydencie Uzbekistanu. Dokument przewidywał mechanizmy stymulowania inwestycji zagranicznych. Państwowy program zakładał realizację projektów na sumę ok. 10 mld USD. Program był wsparciem wykonania zadań Strategii Rozwoju.

W latach 2008-2016 w celu przyciągnięcia **inwestycji zagranicznych** oraz stymulacji eksportu w Uzbekistanie utworzono 3 wolne/specjalne strefy ekonomiczne (WSE). W okresie rządów nowego prezydenta ich liczba zwiększyła się do 22 (według stanu na 2022 r. w Uzbekistanie działało 12 stref przemysłowych, 6 wyspecjalizowanych w rozwoju farmacji i po dwie dla rozwoju turystyki oraz agrobiznesu).

WSE oferują potencjalnym inwestorom przywileje podatkowe oraz celne.

Według stanu na 2019 r., na terytorium wolnych/specjalnych stref ekonomicznych realizowano 670 projektów inwestycyjnych o wartości ok. 3,9 mld USD Z kolei na terytorium 150 tzw. małych stref przemysłowych realizowano 1.871 mniejszych projektów.

W Uzbekistanie utworzono 74 klastry włókiennicze/bawełniane (685,2 tys. ha), a także wdrożono mechanizmy wsparcia dla klastrowej organizacji produkcji owocowo – warzywnej (w regionach powstało 40 takich klastrów na powierzchni 28 tys. ha oraz pilotażowy klastr uprawy ryżu na 5 tys. ha).

W Taszkencie powstał park technologiczny, specjalizujący się w działalności specjalistów sektora IT.

Planowane było opracowanie i zatwierdzenie wykazu sektorów i rodzajów działalności, gdzie występują zakazy lub ograniczenia w zakresie udziału nierezydentów.

Według stanu na 1 maja 2019 r., liczba działających w Uzbekistanie przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego wynosiła 8.536 (w 2019 r. zarejestrowane były 32 spółki z kapitałem polskim). W porównaniu z 2018 r. nastąpił wzrost liczby działających przedsiębiorstw o +42,8% (2.558 w ujęciu ilościowym). Spośród nich spółki z częścią kapitału zagranicznego (typu joint venture) stanowiły 4.411, a spółki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego 4.125. Wśród największych inwestorów zagranicznych można wymienić m.in. TEMELSU (Turcja), Sambo Engineering (Republika Korei), EVRASCON (Azerbejdżan), GP Papenburg AG (Niemcy), AKKORD (Azerbejdżan), Telia Company (Szwecja), VEON Ltd (Holandia), Samsung Group (Republika Korei), Youngone (Republika Korei), Huawei Technologies Co. Ltd. (Chiny), CNPC (Chiny), Rieter AG (Szwajcaria), Prista Oil Holding EAD (Bułgaria), Nobel Ilac (Turcja), Nestle (Szwajcaria), MAN (Niemcy), Lukoil (Rosja), Lemken (Niemcy), Coca-Cola (USA), Knauф (Niemcy), Class (Niemcy), ISUZU, Indorama (Singapur), GM (USA), Daewoo (Republika Korei).

Inwestycje zagraniczne lokowane są w szczególności w takich sektorach jak motoryzacyjny, wydobywczy ropy naftowej i gazu ziemnego, branża elektrotechniczna, przemysł tekstylny. Władze Uzbekistanu wskazują także na inne potencjalne obszary inwestycji, takie jak przemysł rolno-spożywczy, petrochemia oraz turystyka.

W grudniu 2019 r. Prezydent Uzbekistanu podpisał **Ustawę o inwestycjach i działalności inwestycyjnej**, która ma na celu stabilizację warunków inwestowania w tym kraju. Przyjęcie tej ustawy skutkowało zmianami w szeregu aktach prawnych regulujących sferę inwestycyjną. Podpisana została w dn. 30.04.2020 r. Uchwała Gabinetu Ministrów Nr 264 w sprawie zmian do Uchwały Gabinetu Ministrów z dn. 2.08.2005 r. Nr 180 „O działaniach na rzecz realizacji Dekretu Prezydenta Republiki Uzbekistanu „O dodatkowych środkach stymulowania przyciągania prywatnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych”. Podstawową praktyczną zmianą jest nowa redakcja Zasad zawierania, zmiany, wstrzymania i realizacji umów inwestycyjnych pomiędzy Rządem Republiki Uzbekistanu i zagranicznymi inwestorami, która zasadniczo upraszcza procedury i mechanizmy (m.in. opracowano standardowy wzorzec umowy inwestycyjnej zawierający obowiązkowe klauzule antykorupcyjne i antymonopolowe, tj. zobowiązanie do przestrzegania norm prawnych przeciwdziałania korupcji oraz zapewnienia uczciwej konkurencji).

Przewodnik dla inwestorów w Uzbekistanie dostępny jest na stronie Ministerstwa Inwestycji, Przemysłu i Handlu Uzbekistanu: <https://mift.uz/ru/investp>.

W 2018 r. **sektor rolnictwa** odpowiadał za generację ponad 30% PKB Uzbekistanu. Prowadzone w ostatniej dekadzie reformy doprowadziły do likwidacji państwowych i kolektywnych przedsiębiorstw na rzecz tworzenia gospodarstw farmerskich.

Sektor rolnictwa Uzbekistanu podlega regulowaniu ze strony państwa. Jego cechą charakterystyczną jest m.in. istnienie takich upraw rolnych jak bawełna oraz pszenica, których produkcja odbywa się głównie na zamówienie publiczne. Od 2017 roku rozpoczęto reformy systemowe rolnictwa, które mają na celu deregulację sektora m.in. zmniejszenie ziem przeznaczonych na uprawę bawełny oraz zwiększenie efektywności jej upraw, a także przetwórstwa poprzez organizację wyspecjalizowanych klastrów bawełniano-tekstylnych. Jednocześnie prowadzone są działania mające na celu liberalizację eksportu produkcji rolnej, mechanizację rolnictwa oraz rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego.

Priorytetem rolnictwa Uzbekistanu jest m.in. stosowanie rozwiązań i technologii oszczędzania wody. Ważnym elementem rozwoju rolnictwa Uzbekistanu jest wdrażanie systemów nawadniania kropelkowego (w 2019 r. zastosowano takie systemy na 11 tys. ha uprawy bawełny). W celu wspierania tych technologii udzielane są dotacje na 1 ha w wysokości 8 mln sumów. Ponadto pokrywane jest do 10% wydatków kredytowych na te cele – technologie i kompletacja (kompensaty

realizuje Państwowy Fundusz Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości). Technologie nawadniania kropelkowego stosowane są także przy uprawie winogron i winnic (dotacje poprzez Fundusz Wspierania Producentów Winogron i Win). Środki przeznaczane są także na pokrycie kosztów energii elektrycznej zasilającej pompy i studnie nawadniające gospodarstwa farmerskie. Ponadto **10% środków pochodzących z ceł na import szeregu rodzajów produkcji rolnej przeznaczono w 2019 r. na rozwój sadów i szklarni**. Środki budżetowe są też przeznaczane na płace specjalistów centrów księgowości i sprawozdawczości (rachunkowych) przy gospodarstwach rolnych (farmerskich).

W ramach działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego Uzbekistan planuje zwiększyć zasiewy ryżu (w 2019 r. importowano 60 tys. ton) **oraz zwiększyć zasiewy i zbiory ziemniaka** (w 2019 r. importowano 150 tys. ton ziemniaków).

W sektorze produkcji tłuszczu wykorzystywanych jest poniżej 50% mocy, 90% surowca stanowią nasiona bawełny. Planuje się w tym sektorze wydzielenie dodatkowych ziem dla 22 dużych przedsiębiorstw w celu hodowli soi, słonecznika i innych kultur oleistych i ich wykorzystania dla wzrostu produktów na ich bazie.

Podejmowane są **działania na rzecz wzrostu wydajności upraw pszenicy o 20%** (planuje się zwiększenie interwencji na rynku zbóż).

Planowana jest **budowa niewielkich chłodzi** (20-30 ton).

Podejmowane są **działania na rzecz rozwoju przetwórstwa rolnego**, w tym substytucji importu (majonezu, pasty pomidorowej, kukurydzy konserwowej, zielonego groszku), zwiększenia przetwórstwa mleka (m.in. w obwodach: chorezmskim, namanganskim, surhandarinskim).

Ma być także stworzony nowy, efektywny system tworzenia rezerw produktów rolnych w UZ.

Położenie geograficzne Uzbekistanu oraz rozwój **infrastruktury transportowej** jest istotnym czynnikiem potencjalnego wzrostu gospodarczego. Historycznie terytorium Uzbekistanu znajdowało się w centrum tzw. Jedwabnego Szlaku i przechodziły przez niego najkrótsze korytarze transportowe z Europy do Azji. Obecnie posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę transportową w regionie, którą sukcesywnie rozwija. Dla przykładu całkowita długość linii kolejowych wynosi 6950 km. Zakładany jest rozwój infrastruktury transportowej. Plany te wraz z rozwojem intermodalnych centrów logistycznych pozwalają na prognozowanie transformacji Uzbekistanu w regionalny hub transportowy.

Podatki w Uzbekistanie: CIT (15%; dla niektórych kategorii 20%), podatek od dochodów osób fizycznych (12%), podatek od majątku osób prawnych (1,5%), podatek gruntowy na ziemi o przeznaczeniu rolniczym (0,95%), opłata socjalna (12%; dla organizacji budżetowych 25%), VAT (baza: 12%). System i stawki podatków podlegają zmianom.

Od końca 2017 r. podjęto szereg działań w kierunku złagodzenia kontroli **handlu zagranicznego**. Jednocześnie władze Uzbekistanu poprzez relatywnie wysokie stawki celne regulują przywóz określonych pozycji w celu wsparcia lokalnej produkcji.

Obowiązujące od 01.01.2019 stawki celne na importowane produkty oraz stawki akcyzy dla importowanych wyrobów akcyzowych zostały wprowadzone zgodnie z Uchwałą Prezydenta z dn. 29.06.2018 r. (PP-3818) „O działaniach dot. dalszego usprawnieniu zagranicznej działalności handlowej oraz poprawy systemu regulacji celnych i taryfowych Republiki Uzbekistanu”. Całkowity zakaz importu obejmuje: materiały i publikacje antypaństwowe, zawierające treści propagujące nienawiść rasową, religijną, terroryzm, wojnę itp. oraz pornografię.

Oprócz regulacji stawek celnych władze wspierają lokalną produkcję poprzez inne mechanizmy. Dla przykładu na podstawie Uchwały Prezydenta „W sprawie środków na rzecz dalszego rozwoju współpracy przemysłowej i rozszerzenia produkcji” z dn. 1 maja 2019 wprowadzono **mechanizm wspierania krajowych producentów poprzez zamówienia rządowe**.

Priorytetem władz jest odchodzenie od eksportu opartego o sprzedaż surowców i półproduktów na rzecz wyrobów gotowych o wysokiej wartości dodanej. Zgodnie z Uchwałą Prezydenta „W sprawie

środków wzmocnienia wsparcia oraz stymulowania eksportu” z dn. 20 grudnia 2018 r. za najważniejsze zadania rządu i władzy na wszystkich szczeblach wskazuje się pomoc dla przedsiębiorstw w zwiększaniu produkcji konkurencyjnych produktów zorientowanych na eksport o wysokiej wartości dodanej.

Władze sukcesywnie odchodzą od **regulacji eksportu**. Dla przykładu w 2018 roku zezwolono na samodzielny eksport produkcji rolnej oraz zniesiono obowiązek 100% przedpłaty dla osób prawnych. Licencjonowany jest eksport i import następujących towarów: uzbrojenia i techniki wojskowej, metali i kamieni szlachetnych oraz pereł, bursztynu i wyrobów z nich, uranu i innych surowców radioaktywnych, przyrządów i urządzeń w których zastosowano materiały radioaktywne.

W Uzbekistanie istnieje możliwość handlu z wykorzystaniem elektronicznej platformy ZoodMall.

Strona internetowa służby celnej Uzbekistanu: www.customs.uz.

W 2019 r. OECD podwyższyła ocenę Uzbekistanu, który przeszedł z 6-tej do 5-tej grupy ryzyka krajowego (co wpływa m.in. na koszt ubezpieczeń na tym rynku).

Jednym z podstawowych kierunków przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym pandemii COVID-19 w Uzbekistanie jest stymulowania rozwoju priorytetowych sektorów. Z uwagi na występujące w UZ ograniczenia podażowe, **rozwój poszczególnych branż jest aktywizowany m.in. poprzez zwolnienie z/obniżenie opłat importowych.** Działania w tym względzie objęły także towary pierwszej potrzeby zapewniające stabilizację rynku wewnętrznego poprzez dostawy z zagranicy. Poniżej prezentujemy wybrane podjęte w 2020 r. decyzje liberalizujące dostęp importu do rynku uzbeckiego.

Kompleks rolno-przemysłowy (priorytety importowe)

W dn. 11.05.2020 Prezydent UZ podpisał Uchwałę w sprawie dodatkowych środków na rzecz specjalizacji regionów republiki w zakresie produkcji rolno – spożywczej. W pierwszym etapie określono specjalizacje dla obwodu dżizakskiego UZ. **Ważną informacją dla eksporterów było zwolnienie w okresie od 1.01.2021 do 1.01.2023 z ceł i opłat importowych (z wyjątkiem opłat za dokonanie czynności celnych) szeregu towarów dla rolnictwa.** Zwolnienia objęły:

- ⇒ Nasiona, sadzonki i zrazy (0701100000, 1209918000, 0703200000, 1209999900, 1207700000, 1209296000, 0703101100, 0712901100, 060210, 060220)
- ⇒ Włókno kokosowe dla szklarni, wytworzone metodą hydroponiki (5305000000)
- ⇒ Nawozy mineralne, insektycydy, rodentycydy, fungicydy, herbicydy, regulatory wzrostu roślin, środki opóźniające kiełkowanie, środki odkażające (3101-3105, 3808)
- ⇒ Nowoczesne pokrycia szklarniowe i inna komplekacja (010641, 3926909709, 7326909807)
- ⇒ Systemy energooszczędności i zacienienia (5603121000, 7312104900, 7326905000)
- ⇒ Systemy zarządzania szklarniami (8501510000, 8483908909, 8425390004, 8537101000)
- ⇒ Systemy komputerowego zarządzania klimatem (8537109100)
- ⇒ Systemy grzewcze i komplekacja dla nich (8402200009, 8416202000, 7310299000, 8481409000, 8419110000)
- ⇒ Komplekacja dla systemów nawadniania kropelkowego, deszczującego i innych wodooszczędnych technologii nawadniania (8424811000)
- ⇒ Urządzenia automatyczne i komplekacja (8424811000)
- ⇒ Aparatura pompująca (8424811000)
- ⇒ Pigmenty i preparaty dla produkcji rur i węży dla systemów nawadniania kropelkowego (3206190000)
- ⇒ Rury PCV dla systemów nawadniania kropelkowego (3917239000)

- ⇒ Rurki kropelkowe dla polewania, elastyczne rurki dla systemów nawadniania kropelkowego (3917320009)
 - ⇒ Wyposażenie/armatura i fittingi dla łączenia systemów nawadniania kropelkowego (3917400000)
 - ⇒ Wodoszczelna geomembranowa okładzina wykładana do wodnego basenu, folie (4002700000).
- Przewidziano także szereg dodatkowych ulg kredytowych, celnych, dofinansowanie studni i in.

Sektor budowlany (priorytety importowe budownictwa mieszkaniowego)

W dn. 19.05.2020 podpisana została **Uchwała Prezydenta Uzbekistanu w sprawie działań na rzecz przyspieszenia robót w zakresie budowy wielopiętrowych domów w regionach**, która wprowadzała **zwolnienie z opłat celnych (z wyjątkiem VAT i opłat za czynności celne)**:

- ⇒ w okresie 19.05.2020 do 1.01.2021 importu techniki budowlanej i specjalnej oraz środków transportu do przewozu ładunków (łącznie 27 pozycji – vide tabela poniżej).
- ⇒ w okresie 1.07.2020 do 1.07.2023 importu form do betonowych odlewów oraz maszyn i urządzeń dla przygotowania betonu (do budowy wielopiętrowych monolitycznych domów mieszkalnych).

Nr	Nomenklatura techniki budowlanej i specjalnej oraz środków transportu do przewozu ładunków	Kot NTHZ
1.	Maszyny do mechanicznego (ręcznego) nanoszenia oznakowania dróg	8424 89 000 9
2.	Podnośnik/telfer (wciągarka) napędzany silnikiem elektrycznym	8425 11 000 0
3.	Podnośnik	8425 49 000 0
4.	Spycharki ze stałym i obrotowym ostrzem koparki, ładowarki jednoczerpakowe (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 51 990 0, 8429 52 100 9
5.	Spycharki (o mocy poniżej 200 KM)	8429 11 009 0
6.	Kołowe mini-ładowarki z pojedynczym kołem czepakowym (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 51 990 0
7.	Ładowarki czołowe (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 51 990 0
8.	Mini-ładowarki (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 51 990 0
9.	Mini-ładowarki (obrotowe) (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 51 990 0
10.	Koparki samojezdne (gąsienicowe) z systemem i młotem hydraulicznym (czepak o pojemności do 2 m3)	8429 52 100 9
11.	Koparki samojezdne (gąsienicowe) (czepak o pojemności do 2 m3)	8429 52 100 9
12.	Koparko ładowarki z systemem i młotem hydraulicznym (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 52 900 0
13.	Koparka kołowa z systemem dla wykorzystania młota hydraulicznego (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 52 900 0
14.	Koparka kołowa (czepak o pojemności do 5 m3)	8429 52 900 0
15.	Środki transportu towarowego z żurawiem kierowanym manipulacyjnie	8704 23 910 9, 8704 22 910 9
16.	Środki transportu towarowego do przewozu cementu na paliwie dieslowskim	8704 23 910 9, 8704 22 910 9

17.	Środki transportu towarowego do przewozu cementu	8704 23 910 9, 8704 22 910 9
18.	Niskopodwoziowe ciężkie środki transportu towarowego	8704 23 910 9, 8704 22 910 9
19.	Środki transportu towarowego na paliwo dieslowskie (wywrotka)	8704 23 910 9, 8704 22 910 9
20.	Żuraw samochodowy (o udźwigu do 50 ton)	8705 10 009 0
21.	Dźwig samochodowy z manipulatorem	8705 10 009 0
22.	Betoniarka	8705 40 000 0
23.	Automatyczna pompa do betonu	8705 90 300 0
24.	Podnośnik koszowy samochodowy	8705 90 800 7
25.	Specjalne ciężarowe środki transportu do spryskiwania (bitum i in.)	8705 90 800 7
26.	Specjalne (próżniowe) maszyny sprzątająco - myjące	8705 90 800 7
27.	Drogowo - oznakowujące maszyny specjalne	8705 90 800 7

Powyższe wykazy wskazują na zapotrzebowania Uzbekistanu w sferze budowlanej.

Sektor turystyczny (priorytety importowe w związku z nowymi wymogami sanitarno – epidemiologicznego)

Sektor turystyczny Uzbekistanu korzysta ze znacznego wsparcia. W dn. 28.05.2020 podpisany został **Dekret Prezydenta Uzbekistanu w sprawie pilnych działań na rzecz wsparcia turystyki w celu minimalizacji negatywnego wpływu pandemii koronawirusa, który ustanawia szereg ulg podatkowych, instrumentów kredytowych, dotacji i grantów, premii za przyciąganie turystów zagranicznych. Jeżeli chodzi o ulgi dla importu, to dekret na okres do 1.01.2022 r. zwalnia osoby prawne z opłat celnych (z wyjątkiem VAT i opłat za czynności celne) na wwożone do Uzbekistanu urządzenia, technikę, kompletację i części dla przeprowadzania dezynfekcji, bezkontaktowo zarządzane urządzenia dla budowy, rekonstrukcji i wyposażenia budynków oraz środków dezynfekcji bezzapachowych** (według przygotowanego wykazu).

Sektor pojazdów

W dn. 3.06.2020 podpisana została Uchwała Prezydenta Uzbekistanu w sprawie środków mających na celu uporządkowanie współpracy gospodarczej z zagranicą i stymulowanie rozwoju rynku wewnętrznego środków transportu samochodowego, **od 1 sierpnia 2020 r. zniesiono podatek akcyzowy na wwóz środków transportu** według następujących kodów NTHZ:

- 1) 8701 – ciągniki/traktory
- 2) 8702 – pojazdy silnikowe do przewozu 10 lub więcej osób
- 3) 8703 – samochody i pozostałe pojazdy silnikowe przeznaczone zasadniczo do przewozu osób, włącznie z samochodami osobowo – towarowymi (kombi) oraz samochodami wyścigowymi
- 4) 8704 – pojazdy silnikowe do transportu towarów.

Decyzja ta zmniejszy obciążenia importu i tym samym zwiększy konkurencję na rynku Uzbekistanu w sektorze motoryzacyjnym.

Podstawowe **problemy na rynku Uzbekistanu zgłaszane przez przedsiębiorców** dotyczą m.in. problemów z konwertacją waluty i transferem zysków (nastąpiła poprawa w ostatnim czasie), ograniczeń dla firm zagranicznych (przetargi, zamówienia publiczne), problemów logistycznych,

problemów infrastrukturalnych (procedury dostępu do mediów), przepisów celnych (skomplikowane procedury, duża liczba indywidualnych ulg celnych), ochrony własności intelektualnej, znaczącej liczby ulg podatkowych, opóźnień w płatnościach za zrealizowane dostawy. Zalecane jest ubezpieczenie kontraktów.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Płaszczyzną dialogu jest m.in. Polsko – Uzbekistańska Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Gospodarczej (polskiej części przewodniczył Podsekretarz Stanu w MRiT, uzbekistańskiej części – zastępca ministra inwestycji i handlu zagranicznego). Ostatnie (VII) posiedzenie odbyło się 14.04.2021 roku w formule on-line (gospodarzem była strona polska). Posiedzeniu Komisji towarzyszyło Forum Biznesu Polska – Uzbekistan (13.04.2021 r. on-line) koordynowane przez KIG (ze strony uzbekistańskiej Izba Handlowo – Przemysłowa).

VII posiedzenie Komisji Gospodarczej (14.04.2021) koncentrowało się na tworzeniu warunków dla rozwoju współpracy m.in. poprzez wspieranie projektów handlowych i inwestycyjnych, rozwiązywanie problemów przedsiębiorców, tworzenie sprzyjającego współdziałaniu otoczenia prawnego i informacyjnego. Wśród perspektywicznych dziedzin rozwoju współpracy zidentyfikowano m.in.:

- ⇒ tworzenie centrów promocyjno-dystrybucyjnych firm uzbekistańskich w Polsce i polskich w Uzbekistanie; sektor surowcowy, w tym w zakresie zagospodarowania złóż w Uzbekistanie, świadczenia usług serwisowych, przekazywanie polskich doświadczeń i rozwiązań, w tym w górnictwie,
- ⇒ sektor ochrony środowiska, w tym w zakresie gospodarki wodnej i gospodarowaniem odpadami,
- ⇒ sektor rolno-spożywczy,
- ⇒ budownictwo i materiały budowlane,
- ⇒ informatykę,
- ⇒ farmację i ochronę zdrowia,
- ⇒ usługi outsourcingowe.

W trakcie posiedzenia Komisji przedstawione zostały perspektywy dwustronnej współpracy handlowej i inwestycyjnej. Omówione zostało współdziałanie w dziedzinie rolnictwa, w tym możliwość nawiązania systemowej współpracy służb fitosanitarnych Uzbekistanu i Polski, współpraca w dziedzinie transportu, finansów i bankowości, małej i średniej przedsiębiorczości oraz rozwoju start-upów, akredytacji jednostek oceniających zgodność, geologii i przemysłu wydobywczego oraz turystyki.

Zaplanowane zostały również działania w sferze naukowo-innowacyjnej, szkolnictwa, wspierania nauczania języka polskiego, współpracy instytucji medycznych, pomocy rozwojowej, czy wsparcia rewitalizacji obszarów Jeziora Aralskiego.

Forum Biznesu Polska-Uzbekistan (13.04.2021), w którym uczestniczyło ok. 100 przedsiębiorców z obu krajów skoncentrowało się na ważnych dziedzinach i sektorach, które w znacznej mierze zadecydują o tempie rozwoju współpracy handlowej i inwestycyjnej. W ramach paneli tematycznych zaprezentowane zostały możliwości współpracy w zakresie nowych technologii (smart cities, fintech, sektor wodny), rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, budownictwa i materiałów budowlanych, a także finansowe instrumenty wsparcia współpracy polskich i uzbekistańskich przedsiębiorców.

W 2018 r. utworzona została Polsko – Uzbecka Izba Przemysłowo – Handlowa.

W dniach 7-8 czerwca 2018 r. odbyły się w Uzbekistanie polsko-uzbekistańskie konsultacje polityczno-gospodarcze z udziałem MPiIT (polskiej delegacji przewodniczył podsekretarz stanu w MSZ), którym towarzyszyła misja polskich przedsiębiorców (odbyły się fora biznesu w Taszkencie i Bucharze). W misji gospodarczej (zorganizowanej przez KIG we współpracy z Izłą Handlowo-Przemysłową Uzbekistanu - zrzesza 1.500 przedsiębiorców i ok. 30 tys. rzemieślników; strona internetowa Izby: <http://www.chamber.uz/>) uczestniczyło 11 polskich firm, w tym reprezentujących sektory: IT, farmacji

i urządzeń medycznych, chemiczny, urządzeń górniczych, rolno-spożywczy, materiałów i usług budowlanych, projektowania i dostaw przemysłowych, projektowania rolno-spożywczego, handlu, w tym art. spożywczymi. Przedsiębiorcy nawiązali perspektywiczne kontakty biznesowe.

W dniu 5 grudnia 2019 r. z wizytą w Polsce przebywała delegacja na czele z przewodniczącym komisji Senatu Uzbekistanu ds. zagranicznych A.Kurmanowem, który m.in. uczestniczył w „okrągłym stole” zorganizowanym w Ambasadzie Uzbekistanu w Warszawie (prezentacja uzbeckiej oferty inwestycyjnej, dyskusja na temat perspektyw polsko-uzbeckiej współpracy gospodarczej).

W dniu 9 grudnia 2019 r. z wizytą w Polsce przebywała delegacja pod przewodnictwem Zastępcy Ministra Gospodarki i Przemysłu Uzbekistanu G.Mamatkulowa, który m.in. przeprowadził rozmowy z kierownictwem Ministerstwa Rozwoju na temat perspektyw polsko-uzbeckiej współpracy gospodarczej.

W dniu 23 kwietnia 2020 r. odbyła się rozmowa (w formie wideokonferencji) Wicepremiera, Ministra Rozwoju Jadwigi Emilewicz z Wicepremierem, Ministrem Inwestycji i Handlu Zagranicznego Uzbekistanu Sardorem Umurzakovem. Podczas rozmowy omówiono m.in. perspektywy polsko-uzbeckiej współpracy gospodarczej (w tym kolejnego posiedzenia Polsko – Uzbeckiej Międzyrządowej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej); perspektywiczne sektory współdziałania (w tym energetyka, sektor rolno-przemysłowy i budowlany, IT, przemysł lekki, ochrona zdrowia, edukacja); działania na rzecz wzmocnienia relacji Uzbekistanu z gospodarką światową (w tym akcesja do WTO, EPCA UE-UZ); wsparcie transformacji „zielonej” i energooszczędnej Uzbekistanu; sprawy ograniczeń i działań antykryzysowych związanych z pandemią COVID-19.

W dniu 15 listopada 2021 r. odbyło się posiedzenie Okrągłego Stołu OECD ds. zwiększenia konkurencyjności Eurazji poświęcone kreowaniu polityki proeksportowej w Uzbekistanie (w szczególności dla MŚP). Przewodniczącym Okrągłego Stołu jest Ambasador RP przy OECD, a w posiedzeniu z rekomendacjami występowała przedstawicielka PARP.

W dniach 30 listopada – 2 grudnia 2022 r. z wizytą w Polsce przebywał Minister Spraw Zagranicznych Uzbekistanu Wladimir Norov (uczestniczył w szczycie ministrów spraw zagranicznych OBWE), który przeprowadził rozmowy w Ministerstwie Rozwoju i Technologii z Sekretarzem Stanu Grzegorzem Piechowiakiem na temat działań na rzecz rozwoju współpracy handlowej, inwestycyjnej i eksperckiej pomiędzy Polską i Uzbekistanem. W czasie wizyty Minister W.Norov spotkał się także z przedstawicielami polskiego biznesu i nauki, podczas którego zaprezentował aktualne możliwości współpracy gospodarczej z Uzbekistanem.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Uwzględniając posiadane przez Uzbekistan bogactwa naturalne (złóża gazu, ropy, złota), potencjał ludnościowy oraz znaczenie tego kraju w niektórych obszarach gospodarki światowej (bawełna, surowce mineralne), usytuowanie na szlaku Azja - Europa oraz dynamikę prowadzonych reform należy zakładać intensywny rozwój gospodarczy Uzbekistanu. Powyższe wskazuje, że rynek Uzbekistanu może stanowić interesujący kierunek ekspansji dla polskich firm.

Wśród **perspektywicznych branż polskiego eksportu** na rynek Uzbekistanu można wymienić m.in. maszyny rolnicze i urządzenia do przetwórstwa rolno-spożywczego; produkty rolno-spożywcze przede wszystkim żywiec, mięso i jego przetwory; materiał siewny i sadzonki, czy też bydło, a także produkty do karmienia zwierząt, cukier i in. Ponadto istnieją możliwości zwiększenia eksportu maszyn budowlano – drogowych i górniczych, urządzeń klimatyzacyjnych i elektrycznych, urządzeń

środowiskowych (m.in. dla uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, in.) i energetycznych, materiałów budowlanych, leków i urządzeń medycznych.

Perspektywiczne obszary współpracy w Uzbekistanu obejmują m.in.:

- **przemysł naftowo-gazowy:** wprowadzanie nowych technologii głębokiego przetwarzania surowców węglowodorowych, dostawy urządzeń i usługi serwisowe w sektorze ropy i gazu;
- **modernizację obiektów energetycznych:** poprawa efektywności zużycia energii i wykorzystania alternatywnych źródeł energii (w tym wprowadzenie „zielonych technologii”, np. brykiety);
- **branżę farmaceutyczną:** produkcja leków w Uzbekistanie, współpraca w dziedzinie wyrobów medycznych, a także dostaw i konserwacji sprzętu medycznego;
- **sektor rolno-spożywczy:** rozwój ogrodnictwa, warzywnictwa, zbioru, przechowywania, transportu i przetwarzania owoców i warzyw;
- **technologie oszczędzania wody/systemy irygacyjne/nawadniające.**

Do priorytetów branżowych Uzbekistanu należą ponadto m.in. przemysł lekki, przemysł chemiczny, przemysł techniki rolniczej, sektor motoryzacyjny, medyczny, a także IT/ITC.

Powyższe (priorytetowe dla Uzbekistanu) sektory mogą stać się przedmiotem zainteresowania polskich przedsiębiorców zarówno pod kątem możliwości eksportu, jak i współpracy kooperacyjnej/inwestycyjnej.

Polskie firmy stopniowo zauważają możliwości ekspansji zagranicznej związane z lokalizacją produkcji oraz inwestowaniem w Uzbekistanie.

W dniu 29 kwietnia 2019 r. przyjęta została Uchwała Prezydenta Republiki Uzbekistanu Nr PP-4300 „O działaniach w zakresie dalszego doskonalenia mechanizmów przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych do gospodarki republiki” (<http://lex.uz/docs/4312750#4315811>), która **zatwierdziła listę perspektywicznych inwestycyjnych projektów dla inwestorów zagranicznych o łącznej wartości 6,1 mld USD, a także pakietów akcji państwa oferowanych inwestorom, w tym zagranicznym (3 banki, 1 towarzystwo ubezpieczeniowe i 25 przedsiębiorstw) oraz aktywów państwowych podlegających sprzedaży (35 przedsiębiorstw) i projektów do realizacji w formule partnerstwa publiczno – prywatnego (15 projektów).**

Zgodnie z w/w aktem prawnym 25% akcji państwa w każdym z trzech banków komercyjnych - „Alokabank”, „Turonbank”, „Azja Alians Bank” (w Uzbekistanie działa 29 banków komercyjnych, w tym 5 państwowych, 13 z częściowym udziałem państwa, 5 banków z kapitałem zagranicznym i 6 banków prywatnych) oraz towarzystwa ubezpieczeniowego „Kafolat” zostały wystawione do sprzedaży przetargowej dla inwestorów, w tym zagranicznych. Ponadto wystawiono na sprzedaż dla inwestorów (również zagranicznych) od 35% do 100% kapitału akcyjnego 25 przedsiębiorstw sektora chemicznego, naftowo-gazowego, elektroenergetycznego, budowlanego i spożywczego.

Jednocześnie do sprzedaży przeznaczono aktywa państwowe 35 przedsiębiorstw sektora spożywczego, agrochemicznego i in.

Z kolei projekty inwestycyjne dla inwestorów zagranicznych obejmowały m.in. sektor paliwowo – energetyczny i petrochemiczny (20 projektów o wartości 4,4 mld USD); przemysł metalurgiczny, maszynowy, elektrotechniczny i lekki (13 projektów o wartości 537,3 mln USD); rolnictwo i przetwórstwo rolno – spożywcze (26 projektów o wartości 551,2 mln USD); infrastrukturę transportowo – drogową, gospodarkę komunalno – mieszkaniową, produkcję materiałów budowlanych (5 projektów o wartości 534,3 mln USD); sektor socjalny, turystyczny i farmaceutyczny (22 projekty o wartości 160,6 mln USD). Uchwała nie ogranicza innych możliwości inwestycyjnych.

Najważniejszym celem realizacji projektów jest wdrażanie produkcji zaawansowanej technologicznie i zorientowanej na eksport (m.in. produkcja odzieży na bazie miejscowej bawełny, produkcja

polimerów, urządzeń elektronicznych i AGD, chemii gospodarczej, nowoczesnych materiałów budowlanych i wykończeniowych, przemysł skórzano-obuwniczy, spożywczy i farmaceutyczny).

W dn. 12.05.2020 Prezydent Uzbekistanu podpisał **Dekret w sprawie strategii reformowania systemu bankowego Uzbekistanu na lata 2020-2025**. Dokument zatwierdził strategię reformy i jej kartę drogową. Cele działań to m.in. zmniejszenie udziału państwa w sektorze bankowym (prywatyzacja) oraz wzrost jego konkurencyjności i efektywności. Mierniki realizacyjne: wzrost udziału banków bez zaangażowania państwa w aktywach systemu bankowego (z obecnych 15% do 60% w 2025 r.), wzrost udziału zobowiązań banków wobec sektora prywatnego w ogólnej wartości zobowiązań (z obecnych 28% do 70% w 2025 r.), przyciągnięcie do 2025 r. co najmniej 3 strategicznych doświadczonych inwestorów zagranicznych do kapitałów co najmniej 3 banków z udziałem państwa, wzrost udziału pozabankowych organizacji kredytowych w ogólnej sumie kredytów (z obecnych 0,35% do 4% w 2025). **Zdecydowano w sprawie etapowej prywatyzacji (z udziałem międzynarodowych instytucji finansowych) udziałów państwa w AKIB „Ipoteka-bank”, AKB „Uzpromstroybank”, AKB „Asaka”, AK „Alokabank”, AKB „Kiszlok Kurilisz Bank”, AKB „Turobank”.** Udziały państwa będą z kolei utrzymane w kapitale AO „Narodowy Bank Współpracy Gospodarczej z Zagranicą”, AKB „Agrobank” i AKB „Mikrokredybank”. Planowana jest także konsolidacja wybranych banków w Uzbekistanie. Utworzono przy Ministerstwie Finansów Uzbekistanu Biuro Projektowe ds. transformacji i prywatyzacji banków komercyjnych z udziałem państwie (będzie zarządzać prywatyzacją).

Polscy przedsiębiorcy zwracają uwagę na możliwości inwestowania w Uzbekistanie m.in. w sektorze rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego (w tym branża owocowa, nasiennictwo, uprawa ziemniaka, hodowla), branży chemicznej i metali kolorowych, sektorze energetycznym (w tym programy modernizacji elektrociepłowni, OZE i in.), systemy melioracyjne.

Rozwój turystyki w Uzbekistanie kreuje popyt w sektorach powiązanych, takich jak transport (w tym pomiędzy Taszkentem i in. ośrodkami turystycznymi – Samarkanda, Buchara, Chiwa), budowa infrastruktury, w tym hoteli i in. Rozwojowi turystyki sprzyja wprowadzona przez władze Uzbekistanu liberalizacja wizowa (dotychczas większość ok. 95% turystów przyjeżdża z obszaru WNP).

Potrzeby rozwojowe Uzbekistanu obejmują także usługi medyczne, edukacyjne.

Prowadząc biznes w Uzbekistanie należy brać pod uwagę takie czynniki jak:

- efekt tworzenia j.v. (co pozwala łatwiej uwzględnić lokalną specyfikę),
- efekt z realizacji pracochłonnych projektów (relatywnie niższy koszt siły roboczej),
- efekt przewidywanego rozwoju centrów logistycznych.

Ważnym elementem decyzji w sprawie lokalizacji projektu w Uzbekistanie może stać się analiza warunków działalności w poszczególnych rejonach tego kraju, z uwzględnieniem funkcjonowania ponad 20 WSE, małych stref przemysłowych, klastrów włókienniczych i owocowo-warzywnych (vide punkt 6.), programów określających priorytety rozwoju oraz innych dokumentów i czynników gospodarczych tego państwa.

9. Placówki dyplomatyczne

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Uzbekistanie

ul. Firdavsiy 66, 100084 Taszkent

tel. (+998 71) 120 86 50

fax (+998 71) 120 86 51

e-mail: taszkent.amb.sekretariat@msz.gov.pl

<https://www.gov.pl/web/uzbekistan/ambasada>

<https://www.gov.pl/web/uzbekistan/informator-ekonomiczny> (informator ekonomiczny)

Ambasada Republiki Uzbekistanu w Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Kraski 21

02-804 Warszawa

tel.: +48 22 894 62 30

fax: +48 22 894 63 31

uzembassy@gmail.com

<http://www.uzbekistan.pl/>